

11.1 Strategiske prinsipper for nasjonale felleskomponenter

Regjeringen har fastsatt strategiske prinsipper som gir rammer og føringer for bruk og utvikling av nasjonale felleskomponenter. Prinsippene er på et overordnet nivå, og er førende for videre strategi for den enkelte felleskomponent.

1. Nasjonale felleskomponenter forenkler og effektiviserer

Nasjonale felleskomponenter skal gjøre det enkelt for offentlige virksomheter å lage og tilby effektive og brukervennlige digitale tjenester til innbyggere og næringsliv på en kostnadseffektiv måte.

Utvikling og forvaltning av felleskomponenter skal ha en helhetlig og tverrsektoriell tilnærming, basert på sluttbrukernes behov for tjenester og forvaltningens behov for effektivisering.

Samfunnsøkonomisk lønnsomhet er et viktig prioriteringskriterium.

2. Nasjonale felleskomponenter skal kunne brukes av hele offentlig sektor

Nasjonale felleskomponenter skal kunne brukes av virksomheter i hele offentlig sektor, både statlige og kommunale virksomheter og andre som utfører myndighetsoppgaver.

Alle offentlige virksomheter skal benytte felleskomponenter i sin tjenesteutvikling der dette er hensiktsmessig og samfunnsøkonomisk lønnsomt, og ikke selv utvikle og forvalte løsninger med samme funksjonalitet. Virksomhetens digitaliseringsstrategi må omtale hvordan felleskomponentene er tenkt tatt i bruk.

Offentlige virksomheter som utvikler eller anskaffer egne løsninger der en nasjonal felleskomponent dekker de vesentligste funksjonsbehovene, må dokumentere hvorfor en nasjonal felleskomponent ikke vurderes som hensiktsmessig.

3. Nasjonale felleskomponenter skal dekke likeartede behov

Nasjonale felleskomponenter skal løse likeartede behov som mange offentlige virksomheter har, og skal avgrenses mot det som tilhører oppgaveutførelsen i den enkelte virksomhet.

Felleskomponentene skal tilby offentlige virksomheter grunnleggende funksjonalitet og data der det er generiske behov, åpenbare stordriftsfordeler og sikkerhetshensyn som tilsier behov for sentralisert utvikling og forvaltning.

Det bør ikke etableres nasjonale felleskomponenter som er i konkurranse med et velfungerende marked. Der det er mulig bør felleskomponenter bygges på markedsløsninger og unngå proprietære løsninger.

4. Nasjonale felleskomponenters IKT-arkitektur er kompatible

Nasjonale felleskomponenter skal følge de til enhver tid gjeldende prinsipper for IKT-arkitektur og IKT-sikkerhet i offentlig sektor, og være kompatible med de andre nasjonale felleskomponentene. IKT-arkitekturen skal understøtte samhandling mellom de ulike felleskomponentene og mellom felleskomponentene og de enkelte tjenesteeiernes løsninger.

5. Nasjonale felleskomponenter samspiller med europeisk infrastruktur

De nasjonale felleskomponentene må ses i sammenheng med europeisk infrastruktur og felleskomponenter, og må orientere seg mot hva som gjøres i EU for samhandling på tvers av landegrenser.

6. Forvaltningen av nasjonale felleskomponenter skal tilpasses utviklingstrekk og brukerbehov

Felleskomponentforvaltere må ta hensyn til hva som muliggjøres av den teknologiske utviklingen og brukeratferd innenfor IKT, og håndtere disse som nye behov på linje med behov som meldes inn fra tjenesteeiere.

7. Nasjonale felleskomponenter tilrettelegger for deling av informasjon

Nasjonale felleskomponenter må legge til rette for økt deling av informasjon mellom offentlige virksomheter, og praktisere god informasjonsforvaltning.

8. Forutsigbar forvaltning av felleskomponentforvaltners nasjonale ansvar

Organisering, ansvar og tilhørende oppgaver for hver felleskomponent er klart definert og plassert hos en felleskomponentforvalter. Felleskomponentforvalterne får tydelige styringssignaler fra eierdepartementene som stiller krav til det nasjonale ansvaret som forvaltningen av en felleskomponent innebærer.

De overordnede prinsippene for nasjonale felleskomponenter skal være førende for felleskomponentforvaltners strategier.

Det er stabile og forutsigbare rammebetingelser for drift, forvaltning og videreutvikling av felleskomponentene. Vilkårene for bruk og planer for vedlikehold og videreutvikling er konkrete, slik at tjenesteeierne kan basere sine strategier og planer for tjenesteutvikling på felleskomponentene.

9. Forutsigbare finansieringsmodeller som bidrar til digitalisering

Finansieringsmodeller for felleskomponenter skal stimulere til rask og hensiktsmessig tjenesteutvikling innen den enkelte sektor og på tvers av sektorene, og gi forutsigbare kostnader for både tjenesteeiere og felleskomponentforvaltere.

- a. Finansieringsmodellene skal være enkle og forutsigbare, med så lite administrasjon som mulig. Likeartede felleskomponenter skal finansieres så likt som mulig.
- b. Faste kostnader til drift, forvaltning og grunnleggende utvikling av felleskomponentene skal dekkes gjennom bevilgninger til felleskomponentforvalteren.
- c. Felleskomponentforvaltere skal ikke ta betalt fra tjenesteeiere for tilgang til grunndata fra registre som er nasjonale felleskomponenter.
- d. Felleskomponentforvaltere som forvalter andre nasjonale felleskomponenter enn registre, skal ta betalt for brukskostnadene som påføres felleskomponentforvalteren. Tjenesteeiere betaler for en relativ andel av felleskomponentforvalterens variable drifts- og forvaltningskostnader.
- e. Felleskomponentforvaltere skal ha åpenhet om sine prioriteringer og kostnader, slik at det er klart hva som benyttes til drift og forvaltning og hva som benyttes til utvikling.
- f. Fakturering av tjenesteeiere skal være hovedregelen for brukerbetaling.
- g. En eller flere tjenesteeiere kan sammen betale for prioritet fra felleskomponentforvalteren, så lenge dette ikke hindrer vedtatte overordnede mål og prioriteringer.

10. Utviklingen av felleskomponentene er samordnet

Samordning og prioritering av utviklingsoppgaver for felleskomponentene drøftes og koordineres på tvers i et strategisk samarbeidsråd. Rådet kan beslutte felles rådgivende innstilling, men overstyrer ikke den enkelte ansvarlige etatsleder. Samarbeidsrådets rolle følger av det til enhver tid gjeldende mandat.

11. Styringen av felleskomponentforvalterne er koordinert

Eierdepartementene skal samkjøre styringen av felleskomponentforvalterne for å sikre koordinering og samarbeid mellom felleskomponentforvalterne og innspill til budsjettprosessen.